

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. II. - Broj 44.

**Ljubljana,
29. oktobra
1931.**

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 — Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglas po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

PROF. JOSIP NIKŠIĆ (Karlovac):

28. i 29. oktobra 1918.

Povodom dana oslobođenja čehoslovačkog i našeg naroda.

(Prikaz u formi predavanja.)

Braćo i sestre! Danas proslavljamo velike dane oslobođenja našega i čehoslovačkog naroda. Da vidimo, dakle, od koga se taj narod oslobođio, zašto i kako se oslobođio i, napokon, zašto i mi taj dan slavimo?

Citajući knjige, a naročito učeći istoriju i narodnu i opštu, vi ste opazili, kako je vrlo malo stranica koje ne govore o ratu. I gotovo da ima pravo stari grčki filozof Heraklit, koji je kazao, da je »rat otac svega«. Ali svi su ti bezbrojni ratovi bili ništa prema ratu koji se vodio od leta g. 1914 pa do jeseni 1918. — zato, jer je on bio svetski rat, svetski u punom značenju te reči. Celi svet se razdelio u dva tačka: a Austrijom i Nemačkom ide samo Turska i Bugarska (i papinska kurija); sve su ostale države na drugoj strani. Neutralne su ostale samo neke male države, ali i u njima je većina građanstva na strani protivnika Nemačke i Austrije. Tako se protiv Nemačke i Austrije izjavilo celo češčanstvo.

Svakome se od nas nameće pitanje: Zašto je uz male izuzetke na jednoj strani samo Nemačka?

Nemačka je u svojim počecima (za Karla Velikoga) dopirala do Labe i Sale. Ostali, nekad slovenski deo istoka, bio je kroz vekove ponemčen i kolonizovan. Nemačko je carstvo na krajevima osnovalo t. zv. marke i to na severoistoku Branibor, a na jugoistoku Austriju. Branibor je uskoro sjedinjen s Pruskom, koju su, takođe nekad slovenski germanizovali crkveni viteški redovi, kad je posle Prusku primila reformaciju, postala je vodom Nemačke, odnosno nemačkih državica i opasan tekrak Austriji. Ovo je takođe odlučeno bitkom kod Kraljčinog Graca 1866., kojog je poražena austrijska vojska te je nemačka grada pomaknuta na jug, a austrijska (1878) na Balkan, dok se, na kraju, ovi takmici pod vidom višega cilja ne pogodiše, naime da zagospodare srednjom Evropom.

Pita se na osnovu čega?

Prvo. G. 1871., nakon poraza Francuza kod Sedana i dobivenoga Elzasa sa Lotaringijom, izvršilo se ujedinjenje Nemačca. Ratna srća i nagli razvitak Nemačke probudiše u Němcima želju, da se njima prisajedine i oni Nemei, koji su živeli i sada žive u nemackim državama: Austriji, Ugarskoj, Švicarskoj i zapadnoj Rusiji.

Druge. Ako se već ne mogu prisajediniti, onda treba da budu pioniri nemacke misli.

Treće. Nemačka je proturavala na prestolja stranih država svoje princeve i princesse, gde je samo stigla i mogla. Tako u Grčkoj, Rumuniji, Bugarskoj, Albaniji — pa čak, donekle, i u Crnoj Gori. Usput car Viljem počinje aktivnu, turskofilsku politiku (šalje u tursku vojsku nemačke instruktorice i t. d.).

Cetvrti. Jaka industrijalizacija Nemačke izg. 1870. vezala je s Nemačkom ne samo kolonije nego i ostale zemlje. Ujedinjene države američke, Rusija, Engleska i Indija, Austro-Ugarska, Italija, Holandija, Švicarska, Brazilija i Argentina dodeće s Nemačkom u usku trgovacku vezu. Nemicci su nalazili za svoju industriju dosta prode i umeli su za sebe naći potrebne sirovine i polufabrikate tih zemalja. Car je Viljem označio pravostanje stvari, kad je Nemec uputio na more.

Peto. Nemci su dokazivali da trebaju novih zemalja i radi — kruha. Oni upozoravaju, kako brzo raste njihovo pučanstvo. Do g. 1845. imala je Francuska više žitelja nego Nemačka. Od toga vremena Nemci brzo rastu, dok se Francuzi skoro i ne množe. Time bi, doduše, francuska pogibao nestala sama po sebi, ali nastaje — ruska pogibao. Pa kako strah ima velike oči, nemački su naučenjaci sračnali, da će oko g. 2000. biti Nemačka 165 milijona, a Rusa — 400 milijon. Ako i neće Evropa, ali nemačka bi mogla postati — kozačka! Zato Nemačka mora oslabiti Rusiju i, po mogućnosti, započeti rusko zemljište za svoje sve veće pučanstvo. Ukratko,

Nemačka treba zemlje, kruha, sirovina, luka!

Šesto. Nemci su za svoju ekspanziju navodili kao argumenat i svoj geografski položaj. Oni su, rekoće, s tri strane okruženi neprijateljima, pa bi sve područje, koje je geološki slično nemackom, moralo pripasti Nemcima. Tako su nemački naučenjaci iz geografije napravili — geopolitiku.

Sedmo. Nemci su sami o sebi tvrdili, da su najbolji vojnici na svetu, da je Nemac od prirode vojnik, a vojništvo i rat da je Bogom određen društveni red. Stoga Nemcima pripada prvenstvo. Darwinov zakon o pravu jačje opravdava pruski militarizam. Filozof Niče dao je Nemcima jednu, glavnu zapovest: volju za moć, volju za silu, volju za pobedu! Ideal je pravih Nemaca ne Vajmar, nego Potsdam, ne Gete, nego Bizmark, ne Kant, nego Krup.

Osmo. Nemci po tvrdjenju svenecima ili pangermana, imaju prvenstvo u industriji, tehniči, školstvu, filozofiji, glazbi i umetnosti. Nemci po svojoj kulturi imaju pravo, što više, dužnost da zavladaju svetom, da postanu »Herrenvolk«. Nemačka ima postati spasilac Evrope i češčanstva. Pruskonemački imperializam i militarizam samo je završetak svetske rimske ideje. Berlin je četvrti Rim — posle staroga Rima, Bizanta i Moskve...

Deveto. Nemci su svesno podržavali i širili neprijateljstvo i mržnju na susedne narode, naročito na Slovence. Osobito su Česi, radi svog posebnog svetskog položaja, trn u oku Nemaca. Oni se u svojoj literaturi prete Česima i Poljacima da će ih istrebiti i silom germanizovati. Sam veliki nemački istorik Morusen poručuje Nemcima, neka razbijaju tvrde češke lubanje!

Deseto. Nemci su bili gladni rata i naoružani do zuba.

Eto, to je slika nemačke misli u predveđerje svetskog rata.

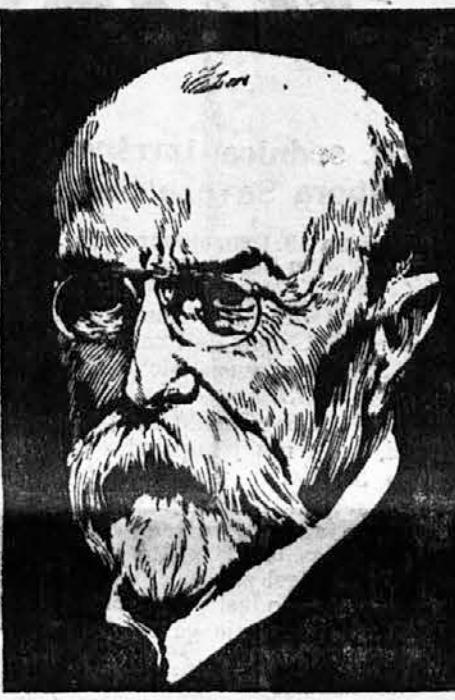
Pita se sada, kako su Nemci misili zadovoljiti svoje potrebe? Kako osigurati centralnu Evropu pod vodstvom Nemačke? Tako, da obuhvate Austro-Ugarsku i Tursku, ili kraće rečeno: potez Berlin-Bagdad, a možda i Berlin-Kairo. Iz Berlina u Bagdad vodi put preko Praga, Beča, Pešte, Beograda, Sofije i Carigrada. No iz Berlina može se u Bagdad i preko Varšave, Kijeva, Odese i Trapezouta. Sećaju se Nemci starih germanskih Varjaga i njihovih pohoda na Carigrad, a upućuju i na primer nemačke Hanze.

Kazao sam, da je Nemačka poslužila centralne Evrope htela zagospodariti svetom. Ali su bila još dva pretendenta za tu čast: Engleska i Rusija. Nemci su umovili ovako: Talijani će na račun Austrije biti zadovoljni i ostati neutralni, s Francuzima će biti brzo gotovi, a onda svom snagom skršiti Rusiju, dok se ne spremi Engleska. Kako znamo, Nemci su se u tom računu prevarili. Engleska je odmah ušla u rat na stranu Francuske, a za njom je došla i Italija, pa posle — na što se uopšte nije mislio — Amerika.

Nego, najvažnije je ovo: u samoj centralnoj Evropi između Nemaca i Rusa od severa na jug Grčke prebiva čitav niz malih naroda. U samoj Austro-Ugarskoj bilo ih je osam. Većina ratova poslednjih stoletja odigrala se u tom pojusu ili ima u njemu svoj povod. I svetski rat našao je svoj povod u njemu radi vidovdanskog atentata, koji je izvršio jedan mladi bosanski nacionalista, braneći samostalnost svoga naroda. I tu treba odmah naglasiti, da su se Nemci prevarili u računu, jer su potencijalno vredni tih malih naroda. Vodenji jedino verom u silu, oni za te narode nisu imali u pripremi što drugo nego silu i postepeno uništenje.

Drugačije je bilo odmah ispočetka stanovište saveznika: Francuske, Engleske, posle Rusije i Amerike. Oni brane demokratska (narodna) načela, slobodu za sve narode, velike i male, oni obećavaju reorganizaciju Evrope. Na istoku će biti oslobođena

i ujedinjena Poljska. Oslobođeni se od tude prevlasti i narodnosti Austro-Ugarske: Jugosloveni, Rumuni, Rusini, Poljaci, Čehoslovaci i Talijani. Tursko će gospodstvo u Evropi prestati, jer je tude zapadnog civilizacije. Narodnosti moraju biti respektovane, a sloboda ekonomskog razvijanja potpuno zajamčena. Medunarodni ugovori garantovale kopnene i primorske granice protiv nepravednih napada. Saveznici su za osnutak Lige naroda. Nijedan narod ne smre da bude podvrgnut suverenitetu, pod kojim ne želi da živi.

T. G. Masaryk

Kako vidimo, program saveznika i program centralnih vlasti znači dva tabora sasvim različitih pogleda na svet. I kad tako stvari stoje, a one su faktički tako stajale, malim narodima centralne Evrope nije bio težak izbor. To naročito vredi za slovenske narode bivše Austro-Ugarske, nad kojima su, iako daleko brojnijim, vladali daleko malobrojniji Nemci i Madžari.

Kako rekoh, za njih je odluka bila laka, samo je njezin izvršenje bilo teško. Ovo naročito vredi za nas i za braću čehoslovačke.

Što dakle oni rade? Kod kuće provode pasivnost, u inostranstvu aktivost i pravu revolucionu. Revoluciju vodi filozof i političar, Tomaš Garrigue, današnji predsednik Čehoslovačke republike i dr. Beneš, profesor i ministar vanskih poslova uz pomoć vojske, koju čine vojnici iz zarobljeničkih tabora, legendarni junaci; čehoslovački legionari. O diplomatskom radu i o junačkim podvizima će biti brzo gotovi, a onda svom skršetom Rusiju, dok se ne spremi Engleska. Kako znamo, Nemci su se u tom računu prevarili. Engleska je odmah ušla u rat na stranu Francuske, a za njom je došla i Italija, pa posle — na što se uopšte nije mislio — Amerika.

Nego, najvažnije je ovo: u samoj centralnoj Evropi između Nemaca i Rusa od severa na jug Grčke prebiva čitav niz malih naroda. U samoj Austro-Ugarskoj bilo ih je osam. Većina ratova poslednjih stoletja odigrala se u tom pojusu ili ima u njemu svoj povod. I svetski rat našao je svoj povod u njemu radi vidovdanskog atentata, koji je izvršio jedan mladi bosanski nacionalista, braneći samostalnost svoga naroda. I tu treba odmah naglasiti, da su se Nemci prevarili u računu, jer su potencijalno vredni tih malih naroda. Vodenji jedino verom u silu, oni za te narode nisu imali u pripremi što drugo nego silu i postepeno uništenje.

Drugačije je bilo odmah ispočetka stanovište saveznika: Francuske, Engleske, posle Rusije i Amerike. Oni brane demokratska (narodna) načela, slobodu za sve narode, velike i male, oni obećavaju reorganizaciju Evrope. Na istoku će biti oslobođena

sučinovnici za najmanju sumnju gađani, otpuštanji i penzionisani. Češki se jezik izbacivan je iz ureda i službenog saobraćaja. Osobito se ostro uništava la lepa književnost, koja je podvrgnuta ponovnoj cenzuri. Uništavanje je bilo tako nemilosrdno, kako nije bilo niti za protureformacije.

Češkoj štampi naturivani su od strane policije članici, koji su imali demantovati rad Čeha u inostranstvu. Ako nisu slušali, bili su obustavljeni. Broj obustavljenih i zatrivenih listova narasao je na stotinu.

Uništavalo se i školske knjige i narodno pesništvo. Možete misliti, kako je izgledala nekad uzorna češka škola — sada gotovo bez knjiga! Ne samo to. Počelo se raspuštati i zatvarati čitave srednje škole, a učenike najviših razreda slati na frontu. Razume se, da je školstvo čeških manjina, koje je izdržavano privatnom inicijativom, sasvim zamrlo. Možete misliti, u kakove su prilike pali i nastavnici i daci...

Držim, da posle ovoga razlaganja, nije potrebno davati odgovor na pitanje, koje sam postavio u početku: Od koga se je čehoslovački narod oslobođio? Ne trebam davati odgovor ni na pitanje: Zašto se je oslobođio? Ne trebam više ni reći

da govorim, kako se je oslobođio. Reći ću samo odgovor na pitanje, zašto mi Sokoli danas slavimo oslobođenje čehoslovačkog naroda.

Slavimo ga zato, jer slaveći njezino oslobođenje slavimo i svoje oslobođenje. Sve ono što su Česi pretrpteli, pretrpteli su i Jugosloveni bivše Austro-Ugarske monarhije, naročito oni u Bosni, Hercegovini i Dalmaciji. Zato nije prazna reč kad kažemo, da je njihova bol i naša bol. Na današnji dan su se Čehoslovaci oslobođili od tudinskog jarma i to je njihova radost. Mi, Jugosloveni, oslobođili smo se toga jarma sutradan — 29. oktobra, i to je naša radost.

Eto, vidimo, da opet nije prazna reč kad kažemo: njihova je radost i naša radost.

Braćo i sestre! Neka ne bude i svaže strane prazna reč, koju svaki skupa klinemo: Neka je besmrtna slava herojima, koji su dali svoje živote za narodno oslobođenje! Neka bude blagoslovljeno trud i napor onih, koji će njihovu baštinu dostojno i muški predati potomstvu! Neka živi bratstvo i vernočnost čehoslovačkog i jugoslovenskog naroda!

Ovaj je prikaz u glavnom rađen po delima T. G. Masaryka. — Op. pisca.

DRAGUTIN MICIĆ, (Mol):

Radio u službi Sokostva

Prebrođeni su prvi dani teškoća. Biljka je podignuta, žile su joj ojačale a kruna se odmakla u visinu i nema opasnosti. Prošli su dani borbe i izvođenja je sloboda. Soko je rasirio krila, posle slavne pobede i zove svu braću na zajednički rad za bolju budućnost. Broj članova je povećan. Kvalitet poboljšan i sretstva usavršena i umnožena. Ideja je naišla na pun odziv u svima krajevima, primljena je od svih staleža. To iziskuje umnožavanje sretstava, komplikuje posao i traži više i spremnijih ljudi. Oni su se pojavili i razvijaju svoje misli i ideje u narodu preko štampe, neposrednim dodirom i putem radia. Ovako usavršavaju članove i pomažu vodama društava u radu. Da bi se prosvetni rad ubrzao i bio podjednako pristupač svima, veliki broj društava je nabavio radio, da preko njega čuje živu reč svojih voda. Ovo je od velike koristi, tim pre, što nam je štampa prilično siromašna, a postoje i druge tegote, koje su u prilogu radio aparata, kao: novčana oskudica, podojenost azbuke i drugo. Ovo ipak ne znači da treba stati. Naprotiv. Treba, kako je lepo rekao naš užvišeni kralj pri proglašenju Solunskog fronta: »Ići brzinom i s snagom do iscrpljenja, bez oklevanja i zastoja.«

Nama je olakšan prosvetni rad predavanjima i štampom. Tehnični rad se komplikuje, ali se ne nalaze sretstva za njegovo olakšanje. Sokostvo mora da se koristi tehnikom više, jer se broj vežbača povećava. Među vežbama ima takvih koje iziskuju vrlo sposobne i muzikalne načelnike-će. Takvih nemamo u dovoljnom broju, a naročito muzikalnih. Da li sad da stamemo, ili da radimo kako umemo? — Prvo ne smemo, a drugo ne treba da činimo kad ne moramo. U drugom slučaju bismo izgubili vežbače, jer je njima stalno do takmičenja na sletovima. U tom slučaju bi moraliti pomoći od muzičke sekcije. Ali mali broj društava ima svoju muziku. Najveći broj društava u malim mestima nema uopšte sposobne ljudje za taj posao, niti može doći do klavira i drugih instrumenata.

Ovo pitanje ima svoj odgovor i Sokostvo se ne sme pred takvim zbiranjem. Poznato je da sva društva u zemlji spremaju iste vežbe za zajedničke sletove. Isto tako vežba-

je u sokolani vrše se kod svih posle podne, kad se ostali posao završi. Zbog toga bi i ovde mogli da se koristimo radiom. Savez bi mogao da stupi u vezu sa radio-stanicom u Beogradu i zatraži da se jednom nedeljno sviraju arije sletskih vežbi. U isto vreme o tome bi bila izveštena sva Sokolska društva, koja bi zavela

ROSJAVA-FONSIER ◆ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ◆ BEOGRAD

Kakvim putem idemo? ...

U našem se mestu ovih dana održavao sedmodnevni tečaj za učitelje-Sokole, koji su prednjaci i vode novoosnovanih društava iz okoline ovoga mesta. Za ovaj tečaj mesno Sokolsko društvo, koje se ranije trsilo, te radiće i na osnivanju nekih ovih sokolskih društava u okolini, a takođe i ranije sve pozivalo na sokolski zajednički rad — nije apsolutno obavešteno o ovom tečaju, koji se — uzgred budi rečeno — držao u sokolani i sa upotreboom društvenih sprava, a bez obaveštaja društvene uprave ili i jednoga funkcionera.

Zašto to? Zar mi Sokoli nismo jedno? Zar nismo svi svoji na svom? Zar ne mislimo, ne osećamo jednakost, ta napokon, zar ne radimo svi za jednu veliku ideju, svi za jednu stvar?

Zar od naših mesnih vežbača-Sokola ni jedan nije mogao takođe biti učesnik toga tečaja, a osobito, kad je od predavača jedan brat učitelj, koji je svršio i četvrtomesečnu saveznu školu u Ljubljani?

Predavanja održavaju se redovito svakog petka od 20 do 20:30 sati.

Sokolska radio - predavanja

Sljedeća sokolska radio-predavanja drže se (radio-stanica Beograd):

dne 30. o. m., predaje br. dr. Maks Kovačić o temi: »Prosvetni rad među sokolskom omladinom»;

dne 6. novembra, predaje br. ing. Kosta Petrović o temi: »Dužnosti i prava Sokola».

Predavanja održavaju se redovito svakog petka od 20 do 20:30 sati.

Svečani broj „Sokolskog Glasnika“ za 1. decembra o. g.

Za državni i sokolski praznik 1. decembra izlaze, kao i svake godine, svečani broj „Sokolskog Glasnika“ u povećanom opsegu.

Molimo svu braću naše saradnike, župске i društvene izvestitelje, da svoje članke i dopise za broj od 1. decembra

bra izvole poslati u redništvo lista (Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica) najdalje do 20. novembra; oglase pak i narudžbe za taj broj u pravi listu (Narodni dom) najdalje do 24. novembra.

UREDNIŠTVO I UPRAVA.

DURA P. BRZAKOVIĆ (Beograd):

Sokolstvo i trezvenost

Još stari Jelini, — najkulturniji i najsvršeniji narod antičkoga doba, koji je mnogim naučnim disciplinama dao osnove, a u umetnosti ostao gotovo nedostizan, — uočili su onu potrebu harmoniju duha i tela koja valja da vlada kod čoveka da bi mogao postati bolji i savršeniji. Otuda su oni obračali veliku pažnju koliko kulturi tela toliko i kulti duše. Za njih je bilo jasno da u skladu duševnih i telenskih snaga leži osnovi i prvi uslov za pravilno razviće svakog člana čovečjeg društva. Zato u njihovom životu nalazimo najizrazitije primere svih vrline, lepote, snage, junjaštva i požrtvovanja. Oni su voleli lepotu iznad svega, a junjaštvo su cenili do najveće mere. Njihove čuvene Olimpijade — koje su se čitavu hiljadu godina održavale — pokazuju nam nedostizne primere snage i lepote koji ushićuju. Njihova istorija — da ostavimo legende — puna je uzbudljivih momenata u kojima su se ogledale sve vrline ovog znamenitog naroda: domoljublje, požrtvovanje i heroizam. Leonida sa trista svojih drugova ostaće večni primer viteštva i ljubavi prema otadžbinu, a ratovi sa Perzijancima, delo moćnjim i mnogobrojnjim neprijateljem, uzdigli su ovaj maleni narod na nedostiznu istorijsku visinu.

Otuda je jelinška kultura bila zadugo posle uzor evropskim narodima koji su se revnosno dali u proučavanje istorije i života ovog tako malenog, ali slavnog naroda, koji je čovečanstvo mnogo zadužio.

Osnivač Sokolstva, dr. Miroslav Tyrš, izučavajući temeljno — kao profesor istorije umetnosti — život starih Jelina, uvideo je da su oni u svojim shvatanjima i pogledima na svet bili veliki praktičari i da su otkrili one istine koje pomažu da se čovek može najlakše snaći u životu. Oni su pokazali put kojim treba ići pa da se čovek sposobi i što bolje usavrši za životnu borbu. On je uvideo da su oni obračali podjednaku pažnju razvijanju i tela i duše i da u toj postignutoj harmoniji leži krajnji cilj gimnastičkog vežbanja. Zdrav duh u zdravom telu, to je onaj poznati njihov klasični aksiom.

Tako je na toj bazi Tyrš stvorio sokolski sistem vaspitanja koji se sastoji u telesnom i moralnom usavršavanju čoveka pojedinca. Prema tome Sokolstvo je organizacija koja teži za usavršavanjem svakog pojedinca, kao sastavnog dela jedne celine koja se zove narod. Ali u tom nastojanju za usavršavanje svake jedinke društvo, Sokolstvo nailazi na razne teškoće i prepreke koje treba otkloniti da bi se došlo do cilja.

Jedna od glavnih teškoća sa kojom Sokolstvo ima da se bori jeste alkoholizam, taj večni neprijatelj zdravlja i napretka. Stoga je Sokolstvo po svojoj ideologiji upućeno da prihvati ideju trezvenosti i da se na taj

nacinade na istom terenu sa trezvenjačkim organizacijama. Jedna uža saradnja među ovim dvema organizacijama nameće se sama sobom i obezbeduje sigurniji ushod i za jednu i za drugu stranu. Tu ne treba trošiti mnoge reči i dokazivati potrebu jedne ovakve saradnje, jer je to jasno i neosporno za svakoga, već na prvi pogled.

Za uspešan rad u Sokolstvu prvi je uslov biti trezven, jer samo trezven čovek može da napreduje i da se usavršava, jer je samo kao takav u stanju jasno da gleda na stvari, da zapaža pojave koje ga okruju i da prati zbijanje koja se u njemu odigravaju. Samo je čist i nepomučen razum u mogućnosti da vrši kontrolu nad celim duševnim mehanizmom i da upravlja svima duševnim manifestacijama. I kao što se kroz zamućeno staklo ne mogu videti predmeti onakvi kakvi su, tako se i sa pomučenim umom ne mogu imati čisti pojmovi i jasna shvatnja o spoljašnjem svetu i o duševnim pojavama unutra. Razum mora biti potpuno sloboden od svih uticaja koji bi mogli da poremete njegovu pravilnu funkciju. Pored toga, razum je potrebna jedna stalna pribranost, jedno budno motrenje na sve postupke koji se imaju učiniti i sve radnje koje se imaju izvršiti. Razum mora prethodno sve da odmeri i proceni, pa tek onda da naredi volju da ona to izvrši. Svaku »hoću« mora da prode kroz oštru cenzuru razuma, pa tek onda da se ostvari. Zatim je potrebno sve duševne snage dovesti u sklad, disciplinovati ih i potčiniti razumu. Jednom reči razum mora biti suvereni gospodar i upravljač celokupnim čovečjim strojem bez ikakvih stranih uticaja. On treba s jedne strane da stiša usplamte strasti, da uguši probudene instinkte i nagone, a s druge strane da pomogne razvijanju onih plemenitih osobina koje se zovu vrline.

Tako značajnu i obimnu zadaču razum može da ispunji samo ako je čist i sloboden, ako ga ništa ne pritiškuje i ne muti. Međutim, alkohol najviše ometa pravilan rad razuma. One moguće zdravo rasudivanje, opija ga i slabii njegovu moć upravljanja. Vremenom ga toliko oslabi da postaje nemoćan i strasti uzmu vlast upravljanja, što u većini slučajeva vodi pravo u ponor. Koliko je razum slab i nemoćan pod uticajem alkohola, narod je to vrlo lepo formalisao u poznatoj izreci »Ludu i pijanu skloni se s putu«. Dakle zdrav narodni razum izjednačio je pijan čoveka sa ludim, bezumnim, što znači da pijan čovek nema razuma.

Medu prve dužnosti Sokolstva spada svakako dužnost da otklanja sve ono što čoveka čini bezumnim ili što je kadro da mu i najmanje pomuti razum, jer sa bezumnim ili sa onima kojima je razum pomučen ne može se ništa postići. Kakve se vrline mogu razviti kod pijanica koji su ne-

svesni svojih postupaka? Kako se može osloniti na čoveka kome prva krčma oduzme pamet? Zašto da vežba onaj koga nagriza alkohol? Zar se može sokolski vaspiti onaj koga obuzima strast za alkoholom?

Naše je Sokolstvo uvidelo svu ubitacnost alkoholizma, pa je činilo i čini mnoge napore da se on suzbije. U pravila sokolskih društava i seoskih sokolskih četa uneto je, u programatski deo, pomaganje pokreta protiv alkoholizma i širenje trezvenosti. U društva se drže predavanja o štetnom uticaju alkohola i teškim posledicama koje snalaze sve one koji se odaju piću. U društva se, dalje, osnivaju otseći ili određuju referenti za trezvenost koji se brišu za saradnju sa trezvenjačkim organizacijama. U nekim krajevima ta je akcija uzela šire razmere i uhvatila dublji koren još iz ranije i tamo se već osećaju vidni rezultati. Seoske sokolske čete pokazuju uspehe koji zadovoljavaju naročito u velikim sokolskim župama: mostarskoj, banjalukačkoj, sarajevskoj i tuzlanskoj, koje su nasledile lepe tradicije predratnog »Pobratimstva«. U poslednje vreme javlja se življ rad i u župi skopskoj.

Sada pak pretstoji jedna uža i prisnija veza u saradnji sa trezvenjačkim organizacijama na širenju trezvenosti koju Sokolstvo mora svesrdno da pomaže, jer kako je lepo rekao

brat dr. Voja Besarović »Bez trezvenosti nema Sokolstva«.

Ali da bi Sokolstvo kao narodna ustanova postigla svoj visoki cilj: da ceo naš narod bude telesno krepak i moralno čvrst potrebno je da se alkoholizam suzbije ne samo u sokolskim redovima, već i van njih u kući, po rodici, društvi i svuda u čitavom narodu našem. Jer, šta može sokolana da učini od dece alkoholičara koja su još u začetku svome ponela klicu propasti. Valja nastati da alkoholičara čim pre nestane, pa ćemo onda dobiti zdrav porod i dobar elemenat za obradu u sokolani.

A to će postići jedino Sokolstvo i Trezvenost zajedničkom saradnjom.

(»Novi Život«)

LIČNE VESTI

Dne 15. oktobra o. g. diplomirao je na pravnom fakultetu zagrebačkog univerziteta naš saradnik i vredni sokolski radnik br. Mahmud Konjhodžić iz Ljubuškog. Bratski čestitamo!

IZ UREDNIŠTVA

Brat Vekoslav Bučar, danom 22. oktobra o. g., prestao je biti članom uredništva »Sokolskog Glasnika«.

VII. sednica izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 19. i 20. oktobra 1931. u Beogradu.

Sednicu otvara I. zamenik starešine brat E. Gangl, koji saopštava, da je od staroste Saveza Slovenskog Sokolstva i ČOS brata dra. Scheineru primio pismeno zahvalju na poklonu i čestitici, koju mu je upravilo jugoslovensko Sokolstvo, povodom njegove sedamdesetogodišnjice. Pošto je zapisnik prošle sednice otstapan u »Sokolskom Glasniku« i pošto se konstatovalo, da su svi zaključci ove sednica izvršeni, to se odustaje od čitanja zapisnika i overovljuje ga se bez prigovora.

Reč uzimaju načelnik Saveza brat Ivan Bajželj, koji podnosi opširan izveštaj o tehničkom radu u Savezu.

Brat načelnik navodi, da se u subotu 17. oktobra održala sednica zboru župskih načelnika i načelnica, na kojoj su bile zastupane sve župe osim župe Užice. Dan pre održala se sednica načelnika Saveza. Na obim sednicama pretrpesan se opširan program rada, a same sednice protekle su u potpunom redu i saglasnosti.

Svi izveštaji načelnika i načelnica bili su primljeni, brat savezni načelnik iz ovih izveštaja navada:

Jugoslovenski akademski klub u Beogradu izrazio je želju, da se dozvoli vlastite jedinice i to sa motivacijom da studenti na univerzitetima osmisljaju, da bi se na taj način privuklo akademsku omladinu u Sokolstvo. Kako je to u protimbi sa našim načelom jednakosti, a potreba je, da se akademski omladini vaspitaju u našim društvenim vežbaonicama, akademskom klubu dan je savet, da on osnuje po univerzitetima propagandne otiske, kojih će biti zadužena da deluju među akademskom omladinom, da pristupa u što većem broju u naša sokolska društva.

Na želu Ministarstva vojske i mornarice izraden je program za sokolske vežbe u vojski.

Pregled prostih vežbi za Prag dovršen je. Radi štednje morao se dobiti zaključak tehničkog odbora i načelnštva, da se pregled vežbi obavlja i u Skoplju, pa je ova župa zajedno sa župom Niš bila pozvana, da učešće u sletovima bile su spojene župske utakmice. Samo utakmice održale su župe: Beograd, Kragujevac, Ljubljana, Sušak, Varaždin i Mostar. Naročito dobri sletovi bili su u župama: Celje, Vel. Bečkerek, Maribor, Kranj i Bjelovar. Dobri su sletovi bili u župama: Osijek, Karlovac, Banja Luka, Tuzla i Split. Župa Karlovac i Varaždin, koje su bile osnovane docnije, pokazuju da će se dobro razviti. Župske sletovne župe Niš i Cetinje nisu povremeno zauzvili.

O utakmicama za sada još ne može se podneti tačan izveštaj, jer su neke župe održale ove utakmice tek u poslednje vreme, pa je bilo nemoguće da se u kratko vreme sastavi pregledan izveštaj.

Celokupna slika o radu u župama prilično je lepa i pokazuje lep napredak izuzev neznačnog broja župa. Da-nas se ukazuje lep porast vežbačkog članstva, a osobito lep napredak opaža se kod omladine. I sokolske čete dobro se razvijaju. Doduše, ne može se to kazati generalno za sve čete, no za danas treba naročito upozoriti, da se poradi oko toga, da ono oduševljenje, koje se pojavi u četama, udrži, kako nebi prebrzo ohladilo, i da članstvo tih četa ne traži za sebe materijalne i lične koriste.

Smer telesnog vaspitanja, kakav se misli uvesti u našu organizaciju, nalazi na veliko razumevanje u župama i društvima. Taj smer ima da u većini dode do izražaja u promicanju luke atletike, telovežbenih igara i raznih grana, koje se vežbaju van vežbaonice u novom načinu telesnog vaspitanja omladine. Sve će se to provadati sa naročitim prednjackim tečajevima i utakmicama. Kod toga naročito nalaže da se vježbe na spravama imale zapostavljati. U tom pogledu već je određen program rada za narednu godinu.

Prelazne darove osvojili su odeli župe Maribor. Upravi Saveza izriče zahvalju na nabavu ovih darova, od kojih su naročito darovi za muške kategorije vrlo lepi i odgovaraju svojoj svrsi. Jednako izriče se zahvala i bratskom čehoslovačkom Sokolstvu, koje je na obe utakmice odaslalo svoja naročita odelenja.

Literarni program, koji je izradio tehnički odbor Saveza, privada se u

Kako zadnji broj »Sokola« iz godine 1930. još uvek nije dovršen, to su se rezultati utakmica sa prošloga svesokolskoga sleta u Beogradu otisnuli u posebnoj brošurici, koja je razasljana svim župama. Jednako su dovršene i diplome. One za naraštaj već su razdeljene župskim načelnicima, dok diplome za članstvo biće dovršene tokom meseca novembra, tako da će ih župe primiti svakako do 1. decembra.

Time je brat načelnik završio sa prvim delom svoga izveštaja o opštem pregledu tehničkog stanja i rada u Sokolstvu. Taj njegov izveštaj bio je primljen jednoglasno.

Nakon toga prelazi brat načelnik na drugi deo svoga izveštaja, u kome se poglavito osvrće na prilike i odnose između tehničkih i upravnih organa po konstitucijsku, da su prilike u nekim župama, i u nekim društvima, vrlo ozbiljne, a što je sve na veliku štetu naše organizacije i njenog napretka. Otvaramo se krize, lični sporovi i prituže na više organizacione jedinice, pačke neki se zaboravljaju tako daleko, da dostavljaju prituže i na banske uprave i ministarstva, a čime se i te kako ruši ugled naše organizacije.

Cesto puta je uzrok ovi pojava uplivanje upravnih organa u tehnički rad i mišljenje, da je uprava neka nadzorna instanca nad tehničkim radom, a u najviše slučajeva načelnikom. Velika greška leži i u tome, što su neki tehnički organi naplaćivani za svoj rad

nili svome društvu da ono učestvuje u sokolskoj povorci. Time su se ogrešili o disciplinu, pa predlaže da se protiv njih povede disciplinski postupak.

Ovaj se izveštaj prima.

Zupa Zagreb zamolila je svojedobno na načelništvo Saveza, da joj se dozvoli da priredi jednogodišnji tečaj za akademiciare, pa je i dešto predložila program ovog škole. Dozvola za održavanje ovoga tečaja izdana je time, da se on ima posmatrati kao župski tečaj i da tečajnicima ne pruža kvalifikacije za nastavnike gimnastike. Od same župe zatraženo je da daće neka objašnjenja, ali do sada to nije učinjeno. No u vezi sa ovim tečajem župa Zagreb mimo Saveza upravila je na Ministarstvo prosvete jedan akt. Kako je to u očitoj protimbi sa ciljevima naše organizacije to predlaže, da se župu Zagreb na to upozori.

U nastavku svoga izveštaja brat načelnik iznosi, da je u vojnom listu izrašao Pravilnik za izvršenje odredbe uredbe o olakšicama u pogledu obaveze služenja u kadru za članove Sokola kraljevine Jugoslavije i plan i program vojne nastave u sokolskim društvima kao i u sokolskim četama. Savezno načelništvo svojedobno izradilo je ovakov pravilnik i podnalo ga Ministarstvu vojnom na prihvatom. Sada kada je ovaj pravilnik izrašao u zvaničnoj formi konstatovano se je, da obelodanjeni pravilnik nije u suglasju sa onim pravilnikom, koji je izradilo savezno načelništvo, odnosno savezni T. O., a unatoč tome, pravilnik nosi uvodno tvrdnju, da je propisan »Na osnovi predloga Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije i § 10. Zakona o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije«. Iz ovog jasno se vidi, da ovaj pravilnik nije donezen po predlogu i u sačasnosti sa upravom Saveza, jer u njemu ima takovih mesta, koja su u velikoj protimbi sa sokolskim principima i samom sokolskom organizacijom. Ne poriče pravo gospodinu ministru vojnom, da on propisuje uredbe, ali drži, da je svakako trebalo da se u svim uputama nađe saglasnost sa kompetentnim faktorima sokolskog Saveza. Konkretno predlaže, da se na ovo upozori gospodinu ministru vojske i monarhice.

O predlogu brata načelnika povela se podujala debata, u kojoj su učestvovala braća: Stevo Knežević, dr. Riko Fux, dr. Dragić, dr. Belajčić.

Brat dr. Belajčić predlaže, da se ponajpre tačno ispita, koje su razlike između pravilnika kako je objavljen i onog kako je predložen od savezognog načelništva. Naročito da se ispitaju one mesta u pravilniku, gde su primetljiva otstupanja od sokolskih načela. Sve to da se izradi u naročitoj prestatci i uputi g. ministru vojnom. Da bi pak svi članovi uprave bili detaljno upućeni u čitav predmet, to predlaže, da se pravilnik, kako ga je predložilo savezno načelništvo, razmnozi. Tome da se dodaju upozorenja savezognog načelnika gledom na tvrdnje o otstupajućim od sokolskih načela, a onda da se čitava stvar raspravi na narednoj sednici.

Glasanjem prima se predlog brata Jra. Belajčića.

Brat načelnik izveštava, da je zbor župskih načelnika zaključio da se prihvati za sokolske redovne vežbe vojnička komanda sa nekim neznačnim promenama. Savezni tehnički odbor izradiće ove zapovedi na podlozi predloga župe Novi Sad, koja već ovu zapoved upotrebljava. Ova komanda biće obvezatna za sva sokolska društva.

Savezni T. O. izrađuje knjižicu »Redovne vežbe«, u kojoj će se protu-

mačiti način vežbanja redovnih vežbi. Ministarstvo prosvete po posebnoj komisiji izradilo je ovake vežbe, ali one nikako ne dosegaju za potrebu naše organizacije. Zato će se o tome obavestiti Ministarstvo prosvete sa molbom, da školama prepriče uporabu vežbi, kako će ih izraditi naš Savez. Jednako će se o tome obavestiti i Ministarstvo vojno.

I ovaj predlog i izveštaj brata načelnika prima se u celosti.

Konačno brat načelnik iznosi ne-podesnost Zakona o srednjim školama i to gledom na nastavnike gimnastike, za koju je sada određeno da mogu biti i ona lica, koja imaju 4 razreda srednje škole i koji sokolski prednjački ispit. On se je o tome informisao u Ministarstvu prosvete pa mu je rečeno, da je to učinjeno po predlogu Saveza. Upravlja toplo apel na saveznu upravu, da štiti autoritet nastavnika gimnastike i da se u buduću ne dešava, da bi bilo ko od članova savezne uprave, pa makar i privatno zagovara stvari, koje duboko zasižu u kompetencu tehničkog vodstva Saveza. Moli, da se u toj stvari postigne jasan pogled, kako bi se u čitavu stvar unela potpuna jasnoća.

Izjavama pojedinaca konstatuje se, da savezna uprava kao takova u tom pogledu nije upravila nikakav akt na Ministarstvo prosvete, a niti je ko ličnom intervencijom u Ministarstvu prosvete poradio, da se doneše takova nadopuna školskoga zakona.

Brat dr. Belajčić podnosi za prosveti odbor Saveza opširni referat o delovanju odbora pa u smislu rezolucije glavne savezne skupštine od 29. marta 1931. g. podnosi predlog o organizaciji proslave sokolskog praznika prvog decembra o. g.

Predlog se prima u celosti i zaključuje se, da se u tom pogledu izda okružnica na sve župe i poziv u »Sokolskom Glasniku«. Nadalje predlaže na prihvat načrt pravilnika za pozorišne otiske sokolskih društava. Kako je organizaciono-pravni otsek gledao na to da je pravilnik u sačasnosti sa sokolskom organizacijom istog već odobrio, to se isti prihvata i ima objaviti u »Sokolskom Glasniku«.

Ponuda Brane Lazarevića, novinara iz Beograda, za otkup njegove knjige »Kralj i Narod« ne uvažuje se, već se zaključuje, da se sokolskim jedinicama najtoplje preporuči izdanje na rodnom dela »Kralj«.

Udruženje Jugoslovenskih dramskih autora podnalo je Savezu načrt ugovora za ustupanje prava javnog izvođenja dramskih dela po sokolskim društvima. Po predlogu prosvetnog odbora, a u sporazumu i po pristanku organizaciono-pravnog otseka, zaključuje se, da se ne sklapa nikakav ugovor i to s razloga, što bi se njime nametnula Savezu obaveza, koja znači ogroman teret i koja je praktički nesprovediva, nadalje, što je procentualna tajtimena previsoka predviđena i konačno, što ima dovoljno dramskih dela, koja se mogu prikazivati, a koja više ne podležu autorskom pravu.

Konačno brat dr. Belajčić izveštava, da je otsek za narodno prosvetčenje izradio film o uzornom letovanju, koji se već prikazuje po pojedinim sokolskim društvima. Sada se nalaze u izradbi diapozitivi o Tyršu sa odgovarajućim predavanjima. — Prosvetni odbor do sada od svog literarnog programa izdao je četiri knjige, dok se jedna nalazi na recenziji, a izraduje se i sokolski bukvaren. Odbor je nadalje izdao i obrase za prosvetni rad, koji su već razaslati svim društvima, a ukoliko se ukaže veća potreba, to će

ih i prosvetni odbor namaknuti u vlastitoj nakladi. Potiče pitanje odnosa »Sokolske Prosvete« kao priloga »Sokolskog Glasnika«.

Izveštaj brata dra. Belajčića prima se do znanja u celosti.

Brat dr. Riko Fux podnosi zatim izveštaj o radu i poslovanju Jugoslovenske Sokolske Matice. Jugoslovenska Sokolska Matica izdala je do sada veći broj knjiga prosvetnog odbora, tehničke sadržine, kao i opšte sokolske sadržine. Prodaja knjiga zadovoljava se opeza, da među članstvom vlasti veliki interes prema sokolskoj štampi. Matica izradila je svoj literarni program za narednu godinu, koji će nastojati da ga i u celosti provede. U krilu same Matice osnovan je zasebni otsek pod nazivom »Jugopostrelkama«, koji je izdao poštanske dopisnice sa reklamnim slikama naših krajeva. Predlaže, da se poradi kod sokolskih društava, da ona svojom agitacijom porade oko toga, da se ove dopisnice rašire ne toliko za potrebe sokolskog članstva, koliko među najširim slojevima naroda.

I ovaj izveštaj prima se do znanje.

Podstarešina brat Gangl saopštava, da će se 3. decembra u Pragu održavati sednica starčinstva Saveza Slovenskog Sokolstva pa gledom na važnost predmeta koji se nalaze na dnevnom redu predlaže, da toj sednici prisustvuju svi zastupnici SKJ u SSS.

Predlog se prima.

Nastavak sednice 20. oktobra.

Brat Verij Švajgar u detaljno razradenom elaboratu iznosi da je zadala saveznom statističkom otseku, da vodi pregled svih u Savezu organizovanih župe i njihovih jedinica u političkom, kulturnom, gospodarskom, prometnom i socijalnom pogledu. Nadalje da obavljaju sive preparatore radove za pravilno razgraničenje župe i njihovih okružja. Osim toga, ima da kritički posmatra napredak ili nazadak organizacije po broju jedinica, a onda da izrađuje razne karte, dijagrame i izveštaje za skupštine, javnost i t. d. Glavna pak zadaća ima da mu bude da razrađuje svakomesečno stanje Saveza.

Sretstva za ovo imadu da budu: savezna evidencija župa, društava i četa, koja sadržaje osim imena članova uprave također i opšte podatke o društvu i četi (položaj, posta, željeznička stanica, tamošnje prilike i t. d.), brojčano stanje pojedinih kategorija i pripadnika uopšte na osnovi mesečnih izveštaja župskih katastara. U svrhu reformiranja čitavog poslovanja u Savezu, a jednako i u župama, društvenima i četama, potrebno je da se tačno prouči poslovanje statističkog otseka ČOS. Temeljem ovoga studija imalo bi se odmah pristupiti preparatornim radovima za reorganizaciju statistike i to: 1. izradbom savezognog statističkog pravilnika, 2. župskog, 3. društvenog. Ovako razrađeni pravilnici, kao i sam elaborat ove organizacije, raspolaže se na mišljenje svim župskim statističarima, koji imaju da dadu svoje opaske temeljem svojih sopstvenih očekivanja u radu. Nakon toga imaju bi se sastati zbor statističara, koji će izraditi definitivni predlog za savezni izvršni odbor, a koji u buduću ima pravilni statut.

Zanimljiva je statistika još i u ovim stavkama: muških odora ima 9.776, ženskih odora 421, članskih zastava 186, naraštajskih zastava 49, puhalackih muzika 65, fanfara 32, knjižnica 494, pozornica 339, pevačkih zborova 196, dečjih igrašta 276. Ove godine bilo je 219.471. (Ovde nije još ubrojena župa Banja Luka).

U čitavom Savezu brojimo 803 prednjaka i 214 prednjačica sa župskim ispitom. Komparirajući ovu najnoviju statistiku sa statistikom od prešle godine, razabiremo, da je Savez u svakom pogledu znatno napredovao. Tako se ukazuje porast u sokolskim jedinicama za 858. Članstvo poraslo je za 46.537, članica za 6.790, dakle ukupni porast 53.327. Vežbači ukazuju porast od 9.875, a vežbačice 2.040 ili celokupni porast sa 11.915. Muški naraštaj porastao je za 7.542 lica, a ženski naraštaj za 2.855 lica, muška deca za 23.637, ženska deca za 17.554, muški prednjaci 367, a ženske prednjačice 94.

Zanimljiva je statistika još i u ovim stavkama: muških odora ima 9.776, ženskih odora 421, članskih zastava 186, naraštajskih zastava 49, puhalackih muzika 65, fanfara 32, knjižnica 494, pozornica 339, pevačkih zborova 196, dečjih igrašta 276. Ove godine bilo je 219.471. (Ovde nije još ubrojena župa Banja Luka).

Povedenom raspravom konstatuje se shodnost predloga brata Švajgara, pa se u vezi s time zaključuje, da se ima popuniti statistički otsek Saveza stručnim licima i kao takovi kooptiraju se u ovaj otsek braća: Verij Švajgar i brat dr. Olić. Sam izveštaj brata Švajgara prima se u celosti i ovlaštuje se da pode u Prag i da onde na licu mesta prouči reorganizaciju statističkog ureda ČOS.

Po tome prelazi se na daljnju tačku dnevnoga reda: rasprava o novom načrtu pravilnika o povlasticama na

veštavaju Savez samo o brojčanim promenama i to svaki mesec. Savez pak vrši kontrolu nad katastrom župa putem svojih organa, a župe nadziru društva preko svojih funkcionera. Velike i male iskaze razrašljile Savez župama putem JSM, a župe ih razrašljaju društva i četama. Jednico (čete i društva) ispunjuju ih kao i do sada i dostavljaju župi, koja opet dalje izveštava savezni statistički otsek, gde se oni razrađuju prema određenim uputama.

U samom pak saveznom statističnom otseku organizuje se rad po referentima i to: a) referent za evidenciju društva, četa i župe i svega ostalog što je s time u vezi, b) referent za izradbu statistike (velike, male i banovinske), c) referent za izradbu kritičnih izveštaja, brošura, dijagrama i t. d. — Župski statistički otisci obasizali bi: a) referat o stanju župe po jedinicama, okružjima i opštu evidenciju, b) referat o katastru članstva i naraštaju, te podnasanje izveštaja Savezu, c) župski katastar kao takav.

Sve ovo izradiće se detaljno na zboru župskih statističara i stvar požuriti što mogućim pospešenjem, kako bi se već novom godinom ušlo u reorganiziranje rada.

Temeljem dosada sabranih podataka razradio je statističko sedanje stanje Saveza SKJ, pa se iz ove statistike razabire: Savez broji danas 25 župa sa 881 društvom i 672 sokolske čete, dakle ukupno 1553 jedinice. Od toga ima 102.010 članova i 18.048 članica, ukupno dakle članstvo 120.058. U ovom pak članstvu ima 24.812 vežbača i 5.829 vežbačica. Muški naraštaj broji Savez 18.364, ženski naraštaj broji 8.196; muške dece 40.915, ženske dece 31.938. Pribrojiv prijašnjim vežbačima broj vežbačkog naraštaja i dece, što statistika iskazuje da u čitavom Savezu ima 130.054 vežbača, dok celokupni broj pripadnika Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije po stanju statistike od 1. oktobra o. g. iznosi 219.471. (Ovde nije još ubrojena župa Banja Luka).

U čitavom Savezu brojimo 803 prednjaka i 214 prednjačica sa župskim ispitom. Komparirajući ovu najnoviju statistiku sa statistikom od prešle godine, razabiremo, da je Savez u svakom pogledu znatno napredovao. Tako se ukazuje porast u sokolskim jedinicama za 858. Članstvo poraslo je za 46.537, članica za 6.790, dakle ukupni porast 53.327. Vežbači ukazuju porast od 9.875, a vežbačice 2.040 ili celokupni porast sa 11.915. Muški naraštaj porastao je za 7.542 lica, a ženski naraštaj za 2.855 lica, muška deca za 23.637, ženska deca za 17.554, muški prednjaci 367, a ženske prednjačice 94.

Zanimljiva je statistika još i u ovim stavkama: muških odora ima 9.776, ženskih odora 421, članskih zastava 186, naraštajskih zastava 49, puhalackih muzika 65, fanfara 32, knjižnica 494, pozornica 339, pevačkih zborova 196, dečjih igrašta 276. Ove godine bilo je 219.471. (Ovde nije još ubrojena župa Banja Luka).

Povedenom raspravom konstatuje se shodnost predloga brata Švajgara, pa se u vezi s time zaključuje, da se ima popuniti statistički otsek Saveza stručnim licima i kao takovi kooptiraju se u ovaj otsek braća: Verij Švajgar i brat dr. Olić. Sam izveštaj brata Švajgara prima se u celosti i ovlaštuje se da pode u Prag i da onde na licu mesta prouči reorganizaciju statističkog ureda ČOS.

Po tome prelazi se na daljnju tačku dnevnoga reda: rasprava o novom načrtu pravilnika o povlasticama na

društvena po pojedinim mjestima nijesu snažna i sposobna za život? A osim toga, aksiom je sokolske organizacije, da društva održavaju župe, a ne župe društva.

Bez ikakvih pretencija da dajemo kakve savjete ili kakvu novu nauku, mi ovako zamišljamo da valja udesiti rad naših videnijih ginn. udruženja: Naša ginn. udruženja u Mostaru, Sarajevu, D. Tuzli i Banjoj Luci moraju već po svome geografskom položaju da obilježavaju središta manjih okolnih mjesaca, jer pretpostavljamo, da je u tim mjestima i više omladine, više inteligencije, više kapitala i više podesnosti. Ta udruženja moraju da upotrebe sva dopuštena sredstva, kako bi provela u svojoj okolini što življvu agitaciju za osnivanjem ovakih udruženja. Zar je moguće zamisliti, da će jedan lijepo sastavljen poziv od strane župskog odbora, ili dolazak trojice videnih članova toga odbora, moći na oduslovjenu omladine jednoga mjeseca, u kome se misli osnovati društvo, više utjecati, nego li javna vježba jednoga agilnog društva, priređena u tom mjestu? Mi u tome imamo vrlo dobra iskustva, ali ovde prestajemo sa izlaganjem, jer bi moglo izgledati da prekoracujemo granice skromnosti. Iznjećemo samo načinje naše slike: Mi se n. pr. veoma čudimo, da se Visočani naš obraćaju u stvari osnivanja ginn. udruženja, a Sarajevo je samo nekoliko kilometara

održanog

izvršnog odbora, da ga oni prouče, a onda da se raspravi na narednoj sednici.

Gledom na okolnost da su neke župe uputile Savezu pritužbe radi podjeljivanja banovinskih pomoći, a osobito u onim banovinama gde se nalaze po više župa, pa je jedna župa iscrpila tu pomoć gotovo isključivo za sebe, tako da je druga oštećena, brat ekonom podnosi detaljno razrađen prikaz banovinskih pomoći kao i njihovu podelu. Iz ovoga iskaza razabire se, da su doista neke župe podigle za sebe nesrazmerno velike debove te pomoći, dok su druge bile prikracene. Što više konstatovalo se, da su od te banovinske pomoći davanja dosta velike potpore pojedinim društvima, pa da pače i pojedinim licima. — Povedenom debatom zaključuje se, da se ponovno uputi predstavka na sve banovine i da se iste zamoli da se kod po-dele banovinske pomoći poradi oko toga, da ta podela bude pravedna i da ona doista usledi znanjem, dogovorom i sporazumevanjem sa bratskim župama, koje su jedine kadre da provide i odrede potrebe pojedinih društvima.

Pretsednik ozlednog fonda br. dr. Dragić temeljem statističkih podataka iznosi broj ozleda po župama i konstatiše, da je najveći broj prijavljenih od strane župa sa teritorija Drav-ske banovine, a ima prijava takovih, koje pobuduju opravdanu sumnju da je većina prijavljivih ozleda iz svih župa bez razlike usledila usled nepažnje i manjkave assistance kod vežbi u dvoranama. Pravilnikom ozlednoga fonda predviđeno je, da se obavljaju izvidi glede pojedinih ozleda, pa brat pročelnik fonda pridržaje pravo, da u buduće lično pode u pojedine krajeve, da ispitá i ustanoji, koji su uzroci da je tako nesrazmerno u poslednje doba porastao broj prijava, i da shodno odredi, kako bi se u buduće taj broj smanjio. — Ovaj se predlog prima.

Nadalje po predlogu ozlednoga fonda odobrava se isplata: 1200 Din Duroci Luki, članu društva Durdevac; 1200 Din Šećerovo Emili, članu društva Krstur; 400 Din Sofiji Ničković, članici društva Nevesinje; 900 Din Joksimović Radomiru, članu društva Novo Sarajevo; 400 Din bratu Bogomiru Ružički, članu društva Sarajevo; 420 Din Juliju Travižanu, članu društva Novo mesto; 140 Din Peternjelu Francu, naraštajući društva Škofja Loka; 1100 Din setri Vreček Pavli, članici društva Kranj; 250 Din Nadi Delakordu, naraštajki društva Celje; 300 Din Schreju Francu, članu društva Zagorje ob Savi; 240 Din Antunu Po-renti, članu društva Devica Marija u Polju; 720 Din Ivana Macarolu, naraštajući društva Ljubljana IV.; 200 Din Mariji Kump, članici društva Ljubljana I.; 900 Din Kogoju Rihardu, naraštajući društva Ljubljana II.; 370 Din Ivanka Polanec, članici društva Sv. Lenart u Slov. Goricah; 300 Din Augustu Steibacheru, članu društva Središće ob Dravi; 100 Din Leberu Ivanu, članu društva Oplotnica; 900 Din Ureku Osvaldu, članu društva Ormož i 680 Din Brččak Kseniji, naraštajki društva Maribor-Matica.

Prelazi se na izveštaj organizaciono-pravnoga otseka. — Brat Brozović podnosići izveštaj upozoruje, da su pravilnikom Ministarstva saobraćaja o povlasticama na železnicama, pri putovanju članova sokolskih društava određeni propisi, da svaki član mora imati člansku legitimaciju. Kako se za članove u pokušajnom vremenu, te za članove dečijih i naraštajskih kategorija prema sokolskoj or-

ganizaciji ne istavljuju legitimacije prilikom učestvovanja ovakovih članova na vežbama izvan svoga mesta, pokazuje se potreba, da se pitanje legitimacije ovakih članova reši, a isključivo u vezi sa potrebom putovanja izvan sedišta sokolskog društva. Usled toga pokazuje se potreba da se prilikom putovanja izvan sedišta sokolskog društva na sokolske priredbe za članove u pokušajnom vremenu i za članove dečijih i naraštajskih kategorija izdaju privremene legitimacije, koje služe isključivo za određeni put. U takom slučaju uprava sokolskog društva imala bi izdati legitimaciju, kojom se potvrđuje članstvo u pokušajnom dobu i članstvo u naraštajskim i dečijim kategorijama, sa oznakom da je legitimacija izdana isključivo za određeno mesto izvan sedišta društva, a za upotrebu u vezi sa pravilnikom Ministarstva saobraćaja. Predlaže, da se načini tekst ovih legitimacija i da se o tome obaveste bratska društva radi jednoobraznosti u postupku. — Prima se time, da tajništvo izradi ovu legitimaciju i o tome uputi raspisati bratskim župama.

Nadalje brat Brozović upozoruje, da u upravi sokolskih četa prema pravilniku nije predviđen i prosvetar. Pošto se sokolske čete sve to više šire, a prosvetu je kod istih jedno od najvažnijih pitanja, koje može lako da svaki učitelj na sebi vodi, to predlaže, da se izda jedno generalno rešenje u tom predmetu, koje bi određivalo i mesto prosvetara kod naših sokolskih četa. I sam prosvetni odbor mišljenja je, da se pravilnik za čete imi izmeniti tako, da je jedan član uprave čete i prosvetar i da sve prosvetne poslove predviđene u poslovniku za prosvetne odbore (otseke), sokolskih društava vrši prosvetar čete, a konačno da se u većim četama, gde zato postoje uslovi, mogu osnovati naročiti prosvetni otseci, kojima na čelu stoje četni prosvetari, a za koje u svemu važe propisi poslovnika za društvene prosvetne odbore (otseke).

Povodom toga mišljenja, a u vidu da bi se prosvetni rad i u sokolskim četama mogao sistematski sproviditi, organizaciono-pravni otsek predlaže, da se § 12. pravilnika sokolskih četa dopuni na sledeći način:

1. u drugoj alineji ovoga §-a izreći »načelnika« da se doda reč »prosvetara«.

2. da se ovom §-u iz poslednje alineji dodaju još sledeće dve alineje: »sve prosvetne poslove predviđene u pravilniku za prosvetne odbore sokolskih društava, vrši prosvetar čete.« — I alineja: »U većim četama, gde zato postoje uslovi, mogu se osnovati prosvetni odbori, kojima stoje na čelu prosvetni četa, a za koje u svemu važe propisi pravilnika prosvetnog odbora sokolskih društava.« — Ovaj se predlog prima, i o njemu imadu se izvestiti župe.

Župa Zagreb dostavila je na rešenje presudu disciplinskog suda društva Bos. Dubica protiv Milana Kukića. — Organizacioni otsek razmatrajući zapisnik IV. redovne sednice upravnog odbora Sokolskog društva u Bos. Dubici, održane 1. novembra 1930. o. g., te disciplinski presudu, a pozivom na dopis bratske uprave Sokolske župe Zagreb br. 797 od 16. septembra o. g., predlaže, da se Milan Kukić, upravitelj narodne osnovne šole u Bos. Dubici po 4. tački § 30. pravilnika za disciplinski postupak isključuje iz Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Ovo isključenje ima se po § 39. spomenutog pravilnika objaviti u »Sokolskom Glasniku«. — Predlog se u celosti prima.

Što se tiče imena naših gimnudruženja, mi samim imenom našega društva pokazujemo, da nijesmo далеко od mišljenja izaslanika. Ali i kod nas se još na prošlogodišnjem skupštini pokrenula misao o promjeni imena, pa je skupština riješila, da se pitanje ostavi otvorenum, dok se ne sastane kakav i gdje bilo slet srpskih gimnastičara u B. i H. To će morati biti za nas sve najmjerodavniji forum. Ovim smo hteli samo spomenuti, da i u nas ima dosta članova, koji bi rado primili koje drugo ime, samo ih veže skupštinski zaključak. Karakteristično je i to, da je jedno mjesto (Bijeljina), gdje smo mi priredivali javnu vježbu, dakle agitovali, poslalo vlasti pravila gimn. društva, ali pod imenom »Obilić«. Ako je, dakle, u masi naših omladinaca želja za kojim drugim imenom a ne za Sokolom, onda su iluzorni svi zaključci našekolice. Zato treba i radi promjene imena, iako je ono formalnost, sačekati mišljenje specijalno našeg sleta.

Slično je i sa našim odljelom. Mi u tome pogledu odlučno izjavljujemo, da smo protivni uvođenju češkog sokolskog odljela. Ako se već ustaje protiv Dušanovskog odljela kao skupog i nepraktičnog, mi ćemo uvjek ustajati i protiv češkog kao nesprskog. Pristaćemo jedino onda, ako se predloži kakvo zgodno i praktično odlje, koje na sebi nosi osobine srpske nošnje, nečega specijalno našega. Mi

Brat načelnik Bajželj, nadopunjujući svoj izveštaj od prve sednice, iznosi, da se na sednici zboru župskih načelnika razvila živa debata o veznim prednjačkim školama, a u kojoj su debati pojedinci zagovarali kraće, a pojedinci dulje tečajeve. Bude li moguće, održavaće se uz dulju prednjačku školu i kraće, i to naročito za one prednjake, koji imadu župski prednjački tečaj.

Predlaže, da bi se sredinom mjeseca maja u Zagrebu održao tečaj za laku atletiku, koji bi potrajan dve do tri nedelje. U avgustu mesecu imao bi se održati 14-dnevni tečaj za vodstvo dece i naraštaja i to pod istim uvjetima kao lako-atletski tečaj. — Plivačke utakmice i tečaj za plivanje imao bi se održati do godine meseca avgusta u Beogradu, dok bi se utakmica u obojici održala naredne jeseni. Svi župski sletovi god. 1932. neka se po mogućnosti održe pre polaska na slet u Prag. Neki župski načelnici izjavili su se protiv pokrajinskog sleta u Ljubljani, odnosno protiv obavezog sudelovanja na tom sletu godine 1932. prilikom proslave sedamdesetgodišnjice Sokola na jugu. Obzirom na tu okolnost zaključak o tom predlogu odgodio se za narednu sednicu zboru župskih načelnika.

Gleda svesokolskoga sleta u Pragu 1932. godine zaključeno je, da je sudelovanje na ovom sletu obvezatno za članove u odorama, a za članice u odorama i iznimno u narodnim nošnjama. Za članove vežbače neka se poduzmu shodni koraci, kako bi oni u vožnji imali veće pogodnosti nego nevežbači. Sudelovanje naraštaja na sletu u Pragu biće ograničeno. Župe imadu da se brinu za vode naraštaja. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije sudelovaće u Pragu u utakmicama za prvenstvo pojedinaca Saveza Slovenskog Sokolstva.

Natecanja vršiće se i u vrstama. Svaki Savez poslaće samo jedno odeljenje. Utakmice u skajanju biće u Stripskom Plesu od 3. do 6. marta i konačno štafetno trčanje. Sve vežbe za utakmice ČOS, kojima mogu učestvovati i članovi SKJ izdaje savezno načelništvo u posebnoj knjižici.

Za posebne nastupe pojedinih župa u Pragu imadu župski načelništvo prijaviti svoje tačke saveznom načelništvu do 1. decembra. Na zboru župskih načelnika bili su prihvaci i neki samostalni predlozi župa, među ostalima i taj, da se u sokolskim društvinama zabrani nogomet.

Gimnastičko udruženje u Baselu zamolio je, da može brat Štukelj kao gost sudelovati njihovoj utakmici u Baselu koncem oktobra. Savezno načelništvo to mu je odobrilo, a jer brat Štukelj polazi u inostranstvo kao zastupnik Sokola kraljevine Jugoslavije, predlaže da mu ovu dozvolu izda i potvrdi savezna uprava. — No kako je ova utakmica u mnogočemu zanimljiva, predlaže da se na nju pošalje i naročiti izvestitelj u osobi brata Maćusa, člana tehničkog odbora Saveza. Ovaj se predlog prima.

Nadalje brat načelnik predlaže, s razloga kako bi dobili dobre predavače iz fizijologije televze i drugih specijalnih medicinskih grana u našim prednjačkim školama, da zamolimo Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja, da pošalje dvojicu mladih lekara na odnosni studij u inostranstvo. Prima se.

Na izveštaj brata načelnika, a naročito gledom na sletske priprave za Prag, konstatiše se, da se ima pristupiti jakom organizacionom radu oko priprava za polazak na slet. U tu svrhu ukazuje se potreba da se iz-

bere naročiti odbor, koji će rukovoditi sa svima radovima i preuzeti vodstvo kako prigodom puta tako i za vreme boravka u Pragu. U taj odbor biraju se braća: Đura Paunković, Ante Brozović, Miroslav Vojinović, Branislav Živković, dr. Milorad Dragić, Voja Todorović i kao železnički referent, viši činovnik Min. saobraćaja, brat Franjo Gregorić. — Zaključuje se, da odbor odmah pristupi svome radu i da izda proglašenje na celokupno članstvo i što pre razrašlje upitne arke, kako bi se barem približno moglo konstatovati prvo stanje i pregled učestvovanja našeg Saveza na sletu u Pragu.

Brat tajnik podnosi iscrpivi izveštaj o tekućim poslovima, pa se među ostalim zaključuje: Prosvetnom odboru Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije dozvoljava se uređenje naročite kancelarije, a potrebeni za to krediti votiraće se kad Savez bude raspolagao sumom predviđenom u budžetu.

Brat načelnik podnosi iscrpivi izveštaj o tekućim poslovima, pa se među ostalim zaključuje: Prosvetnom odboru Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije dozvoljava se uređenje naročite kancelarije, a potrebeni za to krediti votiraće se kad Savez bude raspolagao sumom predviđenom u budžetu.

U poslednje vreme zapazio se, da su sokolska društva i pojedini sokolski radnici i funkcioniери upravo obasipani siljanjem raznih takozvanih spomen-čavljica za sokolske zastave, a čime se namiču velike materijalne žrtve. Da se u buduće ovo spreči, zaključuje se, da nijedno sokolsko društvo na ovaj način nema vršiti sabiranja van teritorija svoje župe bez naročite dozvole Saveza. — O tome imadu da se izveste sve župe. — Dopus Jugoslovenske Sokolske Matice, odjelenje Jugopostrekla, kojim je ono u akciji za pasivne krajeve od svog prihoda reklamnih karata ustupilo 10% od brutto prihoda, prima se do znanja.

Jugoslovenskom ženskom savezu u Beogradu votira se iznos od 200 Din kao pripomoći u korist akcije »za majke i decu«. — Prima se do znanja i odobrava izdatak od 200 Din za spomen-čavljicu prigodom osveštenja zastave dobrovoljaca. — Uvodljiva se molbi saveznih činovnika i nameštenika, da Savez naplaćuje za njih takšu i porez na platu iz svojih redovnih sredstava. Predlog člana revizionog odbora Saveza brata Vladoja Veselića za reorganizaciju knjigovodstvenog i blagajničkog poslovanja u sokolskim društvinama usvaja se u principu i upućuje gospodarskom otseku Saveza na sprovođenje. — Kompozicija kapelnika muzike 45. pešadijskog puka brata J. Svobode pod naslovom »Oj letni sivi Sokole« upućuje se prosvetnom odboru na mišljenje i na predlog.

Sam izveštaj brata tajnika, kao i po njemu izneseni predlozi, primaju se u celosti. — U eventualijama brat Voja Todorović upozoruje, da su sprave bivšeg Srpskog Sokola u Beogradu izložene propadanju, pa bi svakako trebalo, da se ove sprave koristonošno upotrebe. — Zaključuje se, da se sprave pohrane u jednom beogradskom sokolskom društvu i izlože prodaji, a ako se prodaju da se utrškom podmiri verovnik. —

Pošto se konstatovalo, da je u februarim župskim mesecima otečana rasprodaja listova »Naša Radost« i »Sokolić«, to se po predlogu redakcionog otseka zaključuje, da u februarim mesecima ova dva lista ne izlaze. Tako će u buduće dečji i naraštajski sokolski organ u godini izlaziti samo u deset brojeva, a da preplatnici ne bi bili prikraćeni, to se sadržina ovih dva dokinutih brojeva ima srazmerno podeliti na preostalih deset brojeva.

U rezultat debate iznijeo u formi komunikata u javnost. Zašto je bilo potrebno iznijeti taj sitni rad na velika zvona, pa kao naknadu za to slušati besmisleni napadajte neprijateljske, kojih, kao što je poznato, imamo i onako mnogo i svagdje? Sokolska nam je skromnost i tu trebala da svedla i najstniju klicu ambicioznosti i želje za veličanjem. Zar mi nijesmo u stanju ništa da stvorimo, a da prije na sva usta ne zavičemo, kako smo marljivi i agilni?

Pri kraju saopštavamo br. »Srpski Sokol«, da smo prepis ovoga dopisa odasli svima bratskim društvima, koja su poslala na stastanak svoje izaslanice, kao i svima br. društvima u Posavini.

Srpski vam pozdrav i sokolsko: Zdravo!

Iz redovne sjednice gimn. društva »S. S.« u D. Tuzli, održane 24. septembra 1909.

Starešina: Miško P. Jovanović, s. r.

Cetovođa: St. Žakula, s. r.

Tajnik: Mihailo Pičeta, s. r.

Pošto je time dnevni red sednice bio iscrpljen to pretdavajući brat Gangi zaključuje sednicu.

Isključenje iz Saveza SKJ.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, na VII. sednici izvršnog odbora, održanoj na dan 19. okt. 1931., doneo je rešenje, da se Milan Kukić, upravitelj narodne osnovne škole u Bos. Dubici po 4. tač. 30. § pravilnika za disciplinski postupak isključuje iz Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Bograd, 19. oktobra 1931.
Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

II. zam. starešine:
D. Paunković, v. r.

Tajnik:
A. Brozović, v. r.

otseci, kojima stoje na čelu prosvetari četa, a za koje u svemu važe propisi pravilnika prosvetnog odbora sokolskih društava.

Beograd, 23. oktobra 1931.
Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

I. zamenik starešine:
E. Gangl, v. r.

Tajnik:

A. Brozović, v. r.

0 spomen-čavlićima

Svim bratskim župama!

U poslednje vreme u našem Savezu zavela se čudna praksa, da pojedina sokolska društva i seoske sokolske čete prigodom osveštenja ili razvijanja svojih zastava šalju t. z. »spomen-čavliće« i to od reda svima društva Saveza, a da za to ne traže prethodne dozvole Saveza.

Iz načelništva i tečničkog odbora Saveza SKJ

Vodstvo poslova saveznog načelništva

Kako je savezni načelnik br. Ivan Bajželj nastupio dopust do 1. januara 1932., to je za to vreme vodstvo načelničkih poslova preuzeo zamenik načelnika br. Miroslav Ambrožić.

Iz sednice saveznog TO od 27. oktobra 1931.

Savezni načelnik br. Bajželj podneo je o sednici zborna župskih načelnika i načelnica, koja je održana 17. oktobra 1931. u Beogradu, sledeći izveštaj:

Na sednici bile su zastupane sve župe osim župe Užice. — Izveštaji sav. načelnika i sav. načelnice, za koje je među braćom i sestrama vladalo veliko zanimanje, primljeni su s odobravanjem na znanje. — U debati o prednjačkim školama nekoji su zagovarali kraće tečajeve. — Izvršni odbor Saveza primio je na znanje zaključke o tečaju za laku atletiku i o tečaju za vodnike dece i naraštaja. — Komanda za redovne vežbe primljena je po predlogu sav. TO sa dodatkom, da se ista prethodno pošalje župskim načelnicima na pregled. — Za slet u Pragu ima se za članove propisati svečani krov, za članice pak svečani krov ili narodna nošnja. — Gledače učešća naraštaja na svesokolskom sletu u Pragu učesnici sednice u najvećem delu izjavili su se za veći broj nego što je onaj od njih 200, kako je to predlagao savezni TO. — Gledače takmičenja SSS primljen je predlog TO. — Za takmičenje ČOS treba izdati celokupno gradivo u posebnoj knjižici. — Za posebne tačke u Pragu imaju se poslati predlozi do 1. decembra o. g. saveznom TO na odobrenje. — Plivačka takmičenja i tečaj za plivanje održaće se u mesecu avgustu 1932. u Beogradu. Treba odrediti još mere i skokove za takmičenja. — Za priredbu pokrajinskog sleta u Ljubljani 1933. g. sve župe nisu bile saglasne. O tom predlogu doneće se zaključak na narednoj sednici zborna župskih načelnika. — Na sednici izvršnog odbora Saveza donešena su imenovanja za načelništvo župe Skoplje i Cetinje. — Upozoravaju se župe putem okružnice, da župski uprave ne prave teškoće tečničkom vodstvu neunesnim umešavanjem u tehničke poslove, jer takovo umešavanje rada sporove, koji Sokolstvu samo štetuju. — Gledište župe Zagreb, koja je mimo Saveza zamolila priznanje po njoj prireden tečaj kao dela filozofskog fakulteta, ne odobrava se, o čem se imenovanje obavestiti župe i Ministarstvo prosvete. — Pravilnik o vojnim olakšicama za članove Sokola ne priznaje se da je sastavljen na osnovu predloga SKJ. Imaju se izraditi tačne razlike između tog izišlog pravilnika i predloga Saveza. O tome ima da savezna deputacija obavesti ministra vojske i mornarice. — Izvršni odbor Saveza saglasio se je sa gledištem načelništva o komandi za redovne vežbe. — Odobrava se pravilnik za prelazne

Ne samo da se ovim načinom previše iscrpljuje materijalno stanje društava, pa i pojedinaca, nego time se dotična društva ogrešuju o postojeće odredbe Saveza, da nijedna sokolska jedinica nije vlasna da sabire dobrovoljne priloge bilo u kojoj formi, ako za to nema za teritorij nadležne župe odobrenje od uprave župe, a za teritorij čitave države od Saveza.

Zato ponovno pozivljemo sve bratske župe, da skrenu pažnju svima bratskim društvima i četama, da se bez dozvole Saveza ne smeju sabirati nikavki doprinosi.

Beograd, dne 24. oktobra 1931.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

I. zamenik starešine:

E. Gangl, v. r.

Tajnik:

A. Brozović, v. r.

darove pri takmičenjima u odboci za prvenstvo SKJ. — Dozvoljava se br. L. Štuklu da učestvuje na takmičenju u Baselu. — Zamoliće se Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja da pošalje u inozemstvo dva mlađa lekarja, koji bi se posvetili specijalnom studiju telesnih vežava. — Odobrava se program naučnog putovanja br. sav. načelnika i zam. sav. načelnice s. Trdinove.

Nadalje je br. savezni načelnik izvestio: Dne 22. o. m. otpotivali su u smislu zaključka na visoku školu za telesni uzgoj u Charlottenburg u Berlinu s. Stražnický i br. Kavčić. Iz vlastite inicijative pak polaziće tu školu br. Polič Branko iz Št. Lenarta u Slov. goricama, župe Maribor. — Br. Ilić Đorđe iz Beograda, član sav. TO, izjavio je, da je pripravan sastaviti program rada kao i potreben udžbenik za sokolsku četu. Stavljeni mu je u dužnost, da program rada ima predložiti na odobrenje. — Pravilnik za vozne olakšice sa nekojim predlozima izradiće još jednamput br. Švajgar i tek zatim će taj pravilnik biti predložen Ministarstvu saobraćaja. — Službena pragmatika za savezne prednjake do stavljeni je članovima izvršnog odbora Saveza i o njoj će se raspravljati na narednoj sednici.

Savezni TO zaključio je: Rok prijava za savezni prednjački ispit traje do 15. novembra o. g. Rokovi pak za pojedine ispite određene su kasnije. — Savez sportskih Saveza pozivlje na kongres, koji se održava u Zagrebu dne 21. novembra o. g.; uz poziv šalje i program kongresa. — Komanda za redovne vežbe na osnovu predloga župe Novi Sad popravlja se u smislu predloga br. Trčka. Izrada komande šalje se na pregled svim župama da je sa eventualnim predlozima povrate u roku od 14 dana. Nakon konačne izradbe komande ista će se izdati u posebnoj knjižici. — Br. Majnik predlaže, da bi se priredio smučarski tečaj za apsolvente savezne prednjačke škole i to na Jezerskom od 12. do 18. decembra 1931. Predlog se ustupa referentu br. Podgorniku, da ga pripravi za narednu sednicu TO. — Na pitanje župe Osijek glede društvenog prednjaka sa saveznim tronodeljskim tečajem, kome je bilo izdano uverenje da ga se ima imenovati za društvenog prednjaka, treba istom ispitati, što je s dotičnim uverenjem, jer tronodeljni tečaj ne može imati istu vrednost kao župski prednjački ispit, koji je potreban za društvenog prednjaka. — Br. Šulc postao je na pregled telovežbački sustav na hrvatskom jeziku. Zamoliće se br. Teodorovića da taj sustav pregleda, a zatim će se pozvati literarna komisija, koja će se izjaviti glede termina. — Češki rečnik stručnih telovežbačkih izraza izdaće se na slovenačkom i srpsko-hrvatskom, te za to treba naći prevodioca. — Zamoliće se ČOS da što pre pošalje takmičarske vežbe za slet u Pragu. Prevod ovih pribavice za članove br. Trček, za članice s. Skalarjeva, za muški naraštaj br. Keber i za ženski naraštaj s. Tratarjeva. — Popravci grešaka, koji su se potkrale pri objavi prostih vežava, izdaće se u posebnom prilogu »Sokola«.

do tega izključeno le streljenje, da se funkcije u društvu primerno razdelijo, da se posameznikom (cam) prepušto mesta, za katera imajo največ veselja in najlažje uspešno žrtvujejo svoj prosti čas.

Sokol u Rečici je zbral v svoj deokrog izvzemši ženski naraščaj vse pripadnike. Vadijo člani, članice, moški naraščaj, moška in ženska deca. Na javnem nastopu je od domaćega društva nastopilo 9 članov, 6 članic, 5 moškega naraščaja, 14 moške in 12 ženske dece. Za začetek je to zadovoljiv pojav, zlasti ako uvažujemo, da društvo primanjkuje izvezbanih in strokovno kvalificiranih vaditeljev. Župni prednjački tečaj je posečala sestra Štigliceva, tako da bo polagoma tudi v tem pogledu šlo na bolje.

Sosedna društva so se zavedala težkega položaja novega društva in so pohitela v lepem štivilu na obisk u Rečico. Zastopana so bila društva Gornji grad, Mozirje, Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče. Pri javnem nastopu je všečki goste nastopilo pri prostih vajah 33 članov, 20 članic, 10 moškega naraščaja, 38 moške in 45 ženske dece. Vidna je bila zlasti udeležba iz Gornjegagrada in tudi iz Mozirja. Obisk od strani domaćega občinstva bi bil lahko še večji.

Goste in sodelujoče je pozdravil starešina domaćega društva br. Kotnik, čestital in odzdravil je starešina

gornjegradske Sokola br. dr. Janko Rak. Župno upravo je zastopal br. Čepin.

Društvena uprava z vsemi telovadci, telovadkami, naraščajem in dečcem se je dala ob prilikah prvega javnega nastopa fotografirati. Za bodoča pokolenja bodo takšni posnetki tvorili dragoceno snov za društveno zgodovino. Savezni prosvetni odbor je ustavil sokolski muzej z zbirko sličnih sokolskih skupin, da bo poznejšim generacijam lažje prikazati razvoj sokolske organizacije. Zato naj bi društva od vsake take skupine poslale po en izvod navedenemu odboru v Novi Sad.

Požrtvovalni bratje in sestre, med katerimi je gotovo br. Gomiršek Anton na prvem mestu, so uglasili nerazloženo pot novemu društvu. Uspeh njihovega dela se je izražal na župnem zletu v Vidovih dneh v Celju, kjer so že tekmovali. Rečica je bila zastopana tudi pri nastopih drugih župnih društev. Opazili smo jo v Braslovčah, Šmartnem na Paki, Orlivasi i. t. d.

Društvo se pripravlja za proslavo sokolskega praznika dne 1. decembra. Prepričani smo, da se bo sokolska družina v neokrnjenem štivilu odzvala tej proslavi z zaobljubo, da kmalu združi okoli vse, kar v Rečici jugoslovensko čuti in ljubi svobodno državo. Župni tajnik.

Župa Cetinje

SOKOLSKO DRUŠTVO KOTOR.

Tečaj za vode seoskih četa.

Sokolsko društvo u Kotoru osnovano je pet sokolskih seoskih četa u prostranoj opštini Grbalj: Glavati,

Glavatičić, Vranović, Lastva i Sutvadruštvo u Kotoru pozvalo je vode seoskih četa na osmodnevni kurs, koji se održao u Kotoru.

Tečaj je pohadolalo njih jedanaest. Trebalо je videti, sa kakvom su ljuba-

Predavači i učesnici tečaja za vode sokolskih četa u Kotoru

ra. Omladina je sa velikim oduševljenjem privatila sokolsku ideju, te se upisalo lepi broj članova. Da bi rad bio što uspešniji, jer su sva sela rastrkana i udaljena od glavne ceste, Sokolsko

vi i požrtvovnošću ovi mladi ljudi vežbali i slušali predavanja po celi dan. Na koncu su svi bili ispitani, pa su voditelji tečaja bili potpuno zadovoljni sa postignutim uspehom.

Župa Varazdin

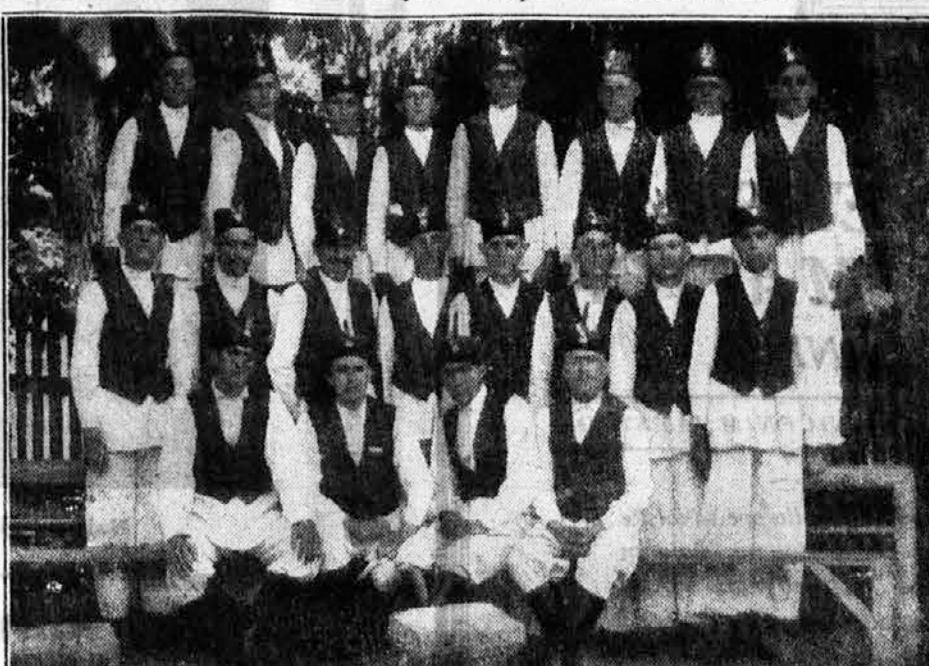
PREGLED DRUŠTAVA I ČETA.

Funkcioneri Sokolske župe Varazdin obišli su početkom oktobra društva i čete sreza Ivanec. Kod večine društava i četa osvedočili su se o napretku i radu sokolskih jedinica, no započenja je velika potreba prednjaka i vežbačkih sprava. Prošle nedelje posetili su isti funkcioneri društva i čete sreza novomaroskog pa su se uverili o potrebama tih jedinica, koje su do sada vrlo lepo napredovalo. Sa pre-

starešina br. Eduard Leiner, zam. starešine br. Josip Šestak, tajnik br. Marko Medimorec, blagajnik br. Imbro Vugler, načelnik br. Tomo Živko, zam. načelnik br. Blaž Dedić, načelnica s. Slava Kolar, zam. načelnice s. Kamila Leiner; odbornici: br. Duro Marcijan, br. Josip Varga i br. Vinko Medimurc.

JAVNA VEŽBA U REMETINCU.

Sokolska četa Remetinec priredila je 11. oktobra o. g. svoj prvi javni nastup. Na vežbi su sudovali Sokolsko

Sokolska četa Sviljevec

gledom ostalih društva i četa nastavice se.

NOVA SOKOLSKA ČETA.

Sokolsko društvo Mali Bukovac osnovano je 17. septembra o. g. novu sokolsku četu za selo Kutnjak i Antolovec. Izaslanici društva iz Malog Bukovca održali su sa brojnim seljacima sastanak, na kojem su im rastumačili svrhu i cilj Sokolstva, nakon čega su svi prisutni izjavili želju, da se osnuje seoska sokolska četa. Odmah je izabrana uprava čete, u koju su ušli

društvo Varazdinske Toplice te čete Belećine, Breznice, Ljubešćice i Sv. Ilija. Četa Remetinec izvela je, predvedena po načelniku Turkoviću, prste vežbe za članove i decu. U prostim vežbama nastupili su članovi iz Belećine, Breznice, Sv. Ilije i Var. Toplica. Članovi iz Ljubešćice nastupili su na ručama, a naraštaj na preci, dok je dobra vrsta iz Varazdinskih Toplica nastupila na konju, ručama i preci. Pridrepla je završena jednim igrokazom, koji su izvela deca čete Belećine.

PREDNJAČKI TEČAJ U KOTORIBI

Sokolska župa održaje u Kotorib 14 dnevni društveni prednjački tečaj. Tečaj pohoda lep broz članova i članica iz Kotoribe i okolišnih društava. U tečaju predavaju br. Julije Kovačić, br. Tihomir Kučić, s. Ema Smrekar i br. Tomo Barulek.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO PTUJ.

Levstikova proslava v Ptiju.

V soboto dne 3. oktobra sta Sokolsko društvo in Čitalnica proslavili 100letnico rojstva pesnika, pisatelja, kritika, jezikoslovca in politika Franca Levstika. V gornji dvorani Narodnega doma se je ta večer zbralo prav lepo število Sokolov in čitalničarjev. Večer je otvoril starosta br. Salamun, nакar nam je naš odični predavatelj br. profesor Alič, v lepem predavanju očrtal krepek Levstikovo osebnost, njegovo življensko borbo in neocenljiv pomen za naš narodni in kulturni razvoj in obstoj. Brat predavatelj je tokom predavanja prečital tudi nekaj odlomkov iz njegovih najizrazitejših del in nam podal tako popolno sliko našega pesnika-trpina.

Teden dni pozneje sta proslavila in se oddolžila spominu našega velikega rojaka tudi sokolska deca in naraščaj. V risalnici Mladike se je zbrala vsa naša sokolska mladež in sledila predavanju sestre Kocmutove in deklacijam izbranih Levstikovih pesmic za mladino, kateri je posvetil pesnik svoja zadnja leta. S. K.

Prosvetni popoldan pri Sv. Andražu v Slov. gor.

V nedeljo dne 4. oktobra je Sokolsko društvo Ptuj priredilo pri svoji četi v Sv. Andražu v Slov. goričah svoj prvi prosvetni popoldan. V učnici tamkajšnje osnovne šole se je zbralo po večernicah prav lepo štivo tamošnjega članstva in tudi dece.

Zupa Osijek

IZ UPRAVE ŽUPE.

Sednica uprave župe, održana dne 4. septembra o. g., donela je sledeće važnije zaključke:

Na predlog načelnika okružja Osijek odobrava se osnutak čete Petlovac (društvo Beli Manastir) i imenuje se uprava te čete sa starešinom Petrovićem Borivojem i načelnikom Slijepevićem Branimirovom na čelu. — Na predlog izaslanika župe i načelnika župe odobrava se osnutak čete Lug (društva Darda) i imenuje joj se uprava sa starešinom Odobašićem Milanom i načelnikom Alajca Tanasićem na čelu. — Na predlog načelnika okružja Donji Miholjac, odobrava se osnutak čete Kapelina (društva D. Miholjac), te joj se imenuje uprava sa starešinom Tomićevićem Savom i načelnikom Dragulićem Dokom na čelu. — Uvažuje se ostavka čitave uprave Sokolskog društva Slav. Požega i upućuje se ista da sazove vanrednu glavnu skupštinu, koja će imati staviti predlog za imenovanje nove uprave društva. — Uzima se na znanje izveštaj načelnika o župskom sletu u Vukovaru. U glavnom se i tom izveštaju konstatira, da je organizacija bila dobra, no broj vežbača bio je razmerno malen, tako da je 1/3 vežbača došla manje, nego li je bilo prijavljeno. Tom se prilikom konstataira, da veliki broj jedinica ne odgovaraju zahtevima, koji se na iste stavljuju. — Na predlog PO-a župe, odobrava se saziv plenarnе sednice toga odbora, kojoj će prisustovati i svi prosvetni nadzornici okružja. — Na predlog PO-a zaključuje se jednoglasno osnivanje sok. knjižnice kod svih jedinica naše župe te se propisuje prva etapa minimalne, obavezne knjižnice od 18 dela. — Na predlog PO-a zaključuje se nabaviti 10 novih knjiga za župsku knjižnicu.

Sednica izvršnog odbora od 11. septembra o. g. stvorila je sledeće važnije zaključke:

Odobrava se osnutak i imenuje uprava društva Kneževo sa starešinom Dragovićem dr. Petrom, prosvetarom Radivojevićem Milanom i načelnikom Čurčićem Rikom na čelu. — Na predlog društva Vinkovci, imenuje se uprava čete Markušica (društva Vinkovci) sa starešinom Witmannom Dragutinom, prosvetarom Jemrićem Stjepanom i načelnikom Strajnićem Petrom na čelu. — Na jednodnevni tečaj za uvežbavanje vežbi za praški slet (Beograd, 17. oktobra 1931.), određuje se brat načelnik i sestra načelnica. —

Uzima se na znanje stanje članstva od 62 društva i 68 četa. Poslala su podatke o brojčanom stanju svih društava i 59 četa, pa prema tome nisu poznati podaci od 9 četa. Prema izveštajima do toga dana broje sa stanjem od 31. juna o. g., jedinice naše župe ukupno:

članova	8700
članica	853
m. naraštaja	1266
ž. naraštaja	507
m. dece	2504
ž. dece	1974

dakle svega ukupno 15809 pripadn. Te tako važne podatke još nisu poslale jedinice: Bakic, Budimci, Čerajice, Đakovacka Satnica, Donja Motičići, Jagodnjak, Lug, Markušica, Medinci, Mitrovac, Petlovac i Vilić Selo.

RAD PO DRUŠTVIMA I ČETAMA.

Društvo Brodski Varoš, priredilo je 10. oktobra o. g. akademiju s uvodnim predavanjem o nesrećnom plebiscitu u Koruškoj 1920. god. Predavanje je održao brat J. Baričević, član PO-a, osvrnuvši se ukratko na sam tok i pripremu plebiscita te njegovo značenje za našu državu. Akademija je imala kratak no dobar program. Od vežbi treba naročito istaći vežbe sestara, koje su svoje vežbe odvezbe bez grešaka i sa mnogo elegancije. Akademija je završena sa igrankom.

Ceta Durdanci priredila je 20. sept. o. g. svoju prvu javnu vežbu uz sudeovanje čete Semeljci. Vežbi je prisustvovalo 5 delegata matičnog društva Đakovo. Uspeh vežbe razmerno dobar. Uvečer održana je u školi zabava sa igrokazom, deklamacijom i predavanjem. Predavao je prosvetar društva Đakovo.

Društvo Đakovo razvija u vezi sa četama, koje su mu dodelene, veoma intenzivan i sistematski rad, koji zaslužuje svaku pohvalu, što prilikom izveštaja četa Durdanci i Pridvorje rado konstatujemo.

Zupa Zagreb**ZBOR ŽUPSKIH PROSVETARA I ŽUPSKA IDEJNA ŠKOLA.**

U nedelju 11. o. m. održana je u Zagrebu sednica zbora prosvetara Sokolske župe Zagreb. Prisustvovali su prosvetari Sokolskih društava Bistra, Blinja, Bregana, Brdovec, Čučerje, Desinić, Ivanić-Grad, Klanjec, Lipovljani, Novska, Podvinja, Popovača, Sa-

mbor, Sunja, Zaprešić, Zagreb I, Zagreb III; ukupno 20 društava. Kao gost prisustvovao je načelnik Sokolske čete Škavac, župe Karlovac.

Ponajpre je podnesen izveštaj o dosadašnjem prosvetnom radu društava od strane člana župskog odbora br. V. Milaševića.

Općenita je pojava, da je prosvetni rad voden nesistematski i ovisi o pojedinečima; naročito se ističe u prosvetnom radu Sokolsko društvo Ivanić-Grad.

Tajnik prosvetnog odbora br. Srđan podneo je zatim izveštaj o radu župskog prosvetnog odbora od 15. augusta do danas. Prosvetni rad voden je u smislu programa usvojenog od župskog sletu. Naročito je pažnja posvećena propagiranju sokolskih načela među članstvom kao i direktnom kontaktu sa članstvom društava. Organizira se obaveštajna služba u novinama. Br. dr. Bičanić iznosi program rada župskog prosvetnog odbora, u kojem su glavne tačke priredbe društvenih idejnih škola kao pripreme za polaganje sokolskog zaveta 1. decembra; ove škole mora svako društvo održati sa vežbačima, funkcionerima i novim članovima tokom meseca oktobra i novembra. Za te idejne škole izradio je župski prosvetni odbor detaljnije dispozicije. Drugi je glavni zadatak spremanje što dostojnije proslave stogodišnjice Tyrševa rođenja. Osim toga, proslavice se svečano Štrosmajerov dan i povesti propaganda za sveokupni slet u Pragu. Tokom debate, u kojoj su prisutni prosvetari žive sudjelovali, istaknuta je potreba inicijative u prosvetnom radu od strane župe kao i teškoće na koje nailaze oni prosvetari, koji žele da razviju svoj rad. Naročito je spomenuto, da Sokolstvo, unoseći 'nove poglede u selo, nailaze na velike zapreke u konzervativnom shvaćanju seljaka. Istaknuto je, da Sokolstvo kao moderan pokret mora nastojati da saobravi svoje metode potrebama i zahtevima današnje generacije. Svaki prosvetar morao je za zbor da sastavi jedan nagovor s određenom temom, a osim toga, načinjene su za svakoga od njih po tri sokolske brošure i sokolska rezolucija "Putevi i ciljevi".

Nakon toga održana je župsku idejnu školu, koja se je sastojala iz četiri predavanja. Br. Ante Malović je učestvovao i o istoriji Sokolstva. Predavanje je bilo vanredno interesantno uz mnoga nova fakta manje poznata, koja je predavač izneo. Nakon toga je govorio br. dr. Bičanić o sokolskom

ideologiji obrazlažući »Putevi i ciljevi«. O organizaciji i sadašnjem stanju sokolskog pokreta govorio je br. Štefan Adolf, koji je na vrlo interesantan način izneo organizaciju sokolskog društva kao i viših sokolskih jedinica, ukoliko to svaki član mora da zna. Nakon toga je izneo podatke o sadašnjem stanju sokolskog pokreta u celom slovenskom svetu i Jugoslaviji napose, i istaknuo, da tek po svojoj zajedničkoj povezanosti i jednakim metodama rada u celom slovenskom Sokolstvu to Sokolstvo dobiva svoju snagu. Umesto br. Milana Jankovića, koji je bio bolestan, govorio je br. dr. Bičanić o odnosu prosvetnog rada prema vežbanju. Istaknuo je naročito, kako i na koji način može telesno vežbanje da uplije na duševni život čoveka. Idejna škola završena je u 5 sati popodne. Po uzoru ove škole držaće se idejne škole po društвima.

JAVNA VEŽBA SOKOLSKOG DRUŠTVA DESINIC.

Prva javna vežba Sokolskog društva Desinic održana je dne 20. septembra o. g. u Desinicu u 3 sata posle podne.

Od okolnih društava na vežbu su došla: Sokolsko društvo Krapina, Klanjec, Pregrada, Sv. Petar podgorači, Rogatec i četa Sutlanska Poljana.

Sva društva postrojila su se na vežbaštu na trgu u Desinicu, gde ih je pozdravio načelnik br. Vilim Fiolić, a zatim brat starešina Alojz Slogar, nakon čega je otsvirana državna himna.

Točno u 15 sati otpočela je javna vežba pod vodstvom okružnog načelnika br. Reitera. Nastupila su muška i ženska deca, muški naraštaj i članovi (37) iz Desinice, zatim društva Krapina, Klanjec i Sutlanska Poljana te odio na spravama. Vežba je završena prikazom Jugoslavije.

Interes za ovaj veliki nastup Sokola Desinić bio je veoma velik, te je javnu vežbu posetilo oko 1200 ljudi, od toga je bilo preko polovice seljaka iz najbliže okolice Desinice.

Nakon vežbe razvila se pučka zabava. Materijalni i moralni uspeh bio je dobar.

JAVNA VEŽBA I OTVORENJE GIMNASTIČKE DVORANE U IVANIĆ-KLOŠTRU.

U nedelju dne 4. oktobra o. g. održavala se u Ivanić-Kloštru retka slava našeg mlađog Sokolskog društva. Uz javnu vežbu bilo je na programu i otvorenje novosagradene gimnasti-

čke dvorane, koja će služiti tom mlađom društvu kao vežbaonica. S mnogo truda i mara uspeo je funkcionar Sokolskog društva u Ivanić-Kloštru, a u najvećoj slozi sa tamošnjim vatrogasnim društvom i s čitavim narodom onoga kraja, da podignu svoj maleni dom, toplo sokolsko gnezdo, u kojem će se moći da odgajaju i razvijaju mladi Sokolići, kojih je tamo, kako smo videli, mnogo i s velikom voljom i ljubavlju izvršuju svoje sokolske dužnosti.

Već rano ujutro istoga dana opažala se je u čitavom mestu razumljiva nervosa, jer ovakova svečanost nije se još održala u ovom malom mestu. Očekivalo se mnogo gostiju: Sokola, vatrogasaca i ostalih učesnika. I u istinu sastali su se na toj priredbi bratska Sokolska društva iz Čazme, Ivanić-Grada, Posavskih bregi, koji su uz domaće Sokole činili impozantnu četu. Osim toga stigli su iz Zagreba kao delegati uprave župe braća Hinko Nagler, tajnik i Milan Janković načelnik župe, te sestre Zorka Janković, J. zamenica načelnice župe i sestra Smiljka Sagrak, član T. O. župe. Vatrogasci iz okolišnih mesta prisustvovali su također u velikom broju.

Sam akt posvećenja dvorane počeo je u 15 sati, a izvršio ga je domaći župnik brat Blaž Buntak, koji je u vrlo lepotu govoru pozdravio Sokole i vatrogasce, naglašivši njihovu složnu i bratsku saradnju. Na svršetku govora pozdravio je Nj. Vel. kralja, a isto tako i Nj. Vis. kraljevića Petra, kao starešinu Sokola kraljevine Jugoslavije. Svi prisutni klinčili su trokratni gromki "Zdravo". Posle toga otpočeo je javni nastup, koji je sadržavao 11 točaka. Sudjelovala su muška i ženska deca iz Ivanić-Kloštra i Ivanić-Grada, muški naraštaj iz Ivanić-Grada, te članovi iz Ivanić-Kloštra, Čazme i Ivanić-Grada i Posavskih bregi, koji su vežbali na spravama i župске proste vežbe.

Sve su točke programa bile izvedene vrlo dobro, s mnogo volje, razumevanja, što je vrlo retko, jer sva naša mesta trpe na pomanjkanju dobrih i spremnih prednjaka. Ovde se videlo, što se može stvoriti kada se hoće i kad se ima ljubavi za našu divnu sokolsku stvar. Sva su odelenja bila jednakno dobra.

Oduševljeni narod, koji je u velikom broju prisustvovao ovoj priredbi mnogo je povladivao izvadačima.

Posle javne vežbe razvila se ugodenja na zabava.

RUDE IN KOVINE

D.D.

LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 15

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon interurban št. 2827

En gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, počinkana železna pločevina, cinkovo belico (izdelek Cinkarne, d. d., Celje), barve, žveplenokislá glina, aluminijev hidrād, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisija prodaje odora sviju kategoriju

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.837

ZAHTEVAJTE CENIK

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠĆIN**Branko Palčić** Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Naslov za brzojavke: "Trikotaža" Zagreb * Telefon interurban št. 26-77

Izvršujem vse vrste sokolskih potrebšćin za javni in zletni nastop vseh odjelkov našega članstva in to točno po predpisih Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike v originalnih barvah predpisanih krojev se nahajajo v knjigi "Organizacija Saveza SK". Zahtevajte cenike in prospekt. — Cene jake zmerne. — Za točno in solidno izdelavo jamčim.

JOS. HAFNER zavod za umjetno vezenje

LJUBLJANA, Prisojna ulica (Tabor)

Izradujemo sokolske zastave najjeftinije po našim ili pripisanim načrtima, obazirajući se na propise SKJ. Molimo, tražite specijalne oferte i načrte.

Najjeftinije zastave!

Proda se

podeželjski oder s širimi spremembami dobro ohranjen po ugodni ceni.

Cenj. interesi naj izvolijo vprašati pri Upravi lista pod P. g. z. 205.

Kupi se rabljen drog,
ponudbe je poslati na Sokolsko četo Horjul.